

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Бибик Д. Д.

*доктор філософії в галузі «соціальна робота»,
доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи
Науково-дослідного інституту молодіжної політики та соціальної роботи
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Упродовж останніх років Україна впевнено рухається шляхом структурних реформ, котрі спрямовані на підвищення рівня життя суспільства та їх добробуту. Вища освіта в Україні має відповідати світовим освітнім тенденціям, цінностям країни, вимогам держави задля спроможності задовольняти освітні потреби сучасної молоді та сприяти підвищенню якості освіти та стрімкому прискоренні темпів розвитку людського суспільства, що вимагає змін освітньої парадигми і пошуку нових інструментів її реалізації.

Система забезпечення якості у сфері вищої освіти здійснюється відповідно нормативних документів, як-от: *Закону України «Про вищу освіту»* та охоплює систему внутрішнього й зовнішнього забезпечення якості освіти, а також заходи задля підвищення якості вищої освіти відповідно (*Розділу 5 «Забезпечення якості вищої освіти», Статті 16 «Система забезпечення якості вищої освіти», Статті 17 «Статус Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», Статті 18 «Повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Статті 19 «Склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», Статті 20 «Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», Статті 21 «Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», Статті 22 «Фінансування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», Статті 23 «Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти», Статті 24. «Ліцензування освітньої діяльності», Статті 25. «Акредитація освітньої програми»*).

Вчені, які працюють у сфері галузі освіти суттєво вплинули на дослідження проблеми підвищення якості надання освітніх послуг, отже головним завданням варто визначити: по-перше, усвідомлення проблеми; по-друге, розуміння, що таке якість вищої освіти; по-третє, чим вона визначається, по-четверте, від чого вона залежить та як її доречно підвищити. Створення скерованої та якісної в майбутнє вищої освіти – надзвичайно складна справа, тим більше в умовах турбулентності, адже освіта набуває особливого значення, оскільки забезпечує набуття сучасної молоді нових знань, вмінь та навичок, підтримує та відволікає молодь від травматичних подій в ході війни.

Дослідник Стеблецький А. Л., зазначає, що вона віддзеркалює в певній мірі освітні стандарти, професіоналізм освітян, сучасні освітні технології та засоби навчання, актуальність освітнього менеджменту викликам часу та ефективність багатоканального фінансування [3, с. 31].

Вочевидь, приниження ролі або ігнорування будь-якої складової освітнього процесу, змісту чи виду вищої освіти, інструментів завдає значної шкоди не тільки інтересам здобувачів освіти, але й всього суспільства, прогрес, який пов'язаний насамперед з якістю вищої освіти. Власне термін «турбулентне суспільство», період VUCA – невпорядкованості, нестабільності, хаосу, інформаційної схоластичності почали вживати

та використовувати представники соціальних наук у проєкції на суспільні процеси [2, с. 10]. В нашому дослідженні, варто використовувати категорію «соціально-турбулентне середовище», яке розуміємо як місце, де відбуваються події, явища і процеси, що характеризуються нестійкістю, нестабільністю, невизначеністю, непередбачуваністю.

Системне дослідження соціальних очікувань молоді, на думку Савельчук І. Б., передбачає, що молоді люди, які постраждали від війни повинні демонструвати життєстійкість та здатність до побудови планів на майбутнє, адже війна завжди стає страшним викликом для молодого покоління, але вона не повинна скасувати прагнення молоді орієнтуватися на майбутнє) [4, с. 114], а саме формування ціннісних (освітніх) перспектив (освіта, робота та кар'єра, співпраця, служіння)[1, с. 45].

Найважливішою для світової спільноти є програма «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 р.» (2015 р.), котра визначає доступ до освіти, як основний пріоритет людства. Урядом України затверджена Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 рр., у якій зазначені пріоритетні принципи розвитку вищої освіти в Україні, котрі визначатимуть концептуальну модель вищої освіти, як-от: університетська автономія та інституційна спроможність ЗВО; прозорість і відкритість управління; колегіальність і залученість, розподілена відповідальність; доцільність; партнерство; несприйняття корупції; академічна доброчесність; академічна свобода; професіоналізм; орієнтація на найвищі наукові досягнення; орієнтація на досягнення найвищої якості освіти; орієнтація на поточні та перспективні пріоритети суспільства і національної економіки; збереження надбання; збереження інтелектуального людського потенціалу в регіонах; доступність і рівність, неупередженість; орієнтація на всебічний розвиток особистості; інклюзивність; зовнішня відкритість; адаптивність; різноманітність; самоорганізація; стійкість.

Таким чином, проблема якості вищої освіти не дозволяє вирішувати ті цілі розвитку, які необхідні суспільству в умовах турбулентності. На наш погляд, потрібна інша не менш важлива передумова якісної вищої освіти – надання молоді професійної компетентності перспективного плану, тобто з орієнтацією на майбутній ринок праці, а не на той, що існував раніше. У цих умовах може змінитися роль держави в освітніх справах. Безсумнівною є потреба привести державне замовлення на підготовку спеціалістів у відповідність до реальних потреб національної економіки, а особливо в умовах війни. Іншим вектором змін ціннісних орієнтацій людини та суспільства в умовах турбулентності є загальне усвідомлення та поширення важливості якості вищої освіти, створення механізмів та чинників мотивування, формування системи управління якістю й зростання, планування та контролю, встановлення причин зниження надання освітніх послуг у вищій освіті за встановленими критеріями якості.

Специфічні особливості вищої освіти в Україні зумовлюють її виняткову значущість та затребуваність в умовах воєнного стану.

Використана література:

1. Бибик Д. Д. Ціннісні орієнтації учнівської молоді України в умовах воєнного стану». *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Вип. 26. Вип. 1. 2022. С. 43-54. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-43-54>
2. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Складність: нова наука VUCA на кордоні впорядкованості і хаосу. Системний аналіз в управлінні: міжгалузеві дослідження : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 18-19 березня 2021 року / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ : Ореол-сервіс, 2021. С. 12-15.
3. Стеблецький А. Л. Чинники забезпечення якості вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2020. № 33. С. 31-40.
4. Савельчук І. Соціальні очікування молоді: від теоретичного осмислення до практичного застосування у воєнний та післявоєнний період. *Social Work and Education*. 2022. Vol. 9. No. 1. С. 113-121. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.1.9>